

tere, end at Samfundet, hvor megen Vægt man end maa lægge paa Individet selv; alligevel har sin store Skyld i, at saa mange Individer gaa til Grunde. Hvor der ikke bydes det enkelte Individ Hjælp til at ranke sig, hvor hans Villie er for veg, og han falder sammen, have vi ingen Ret til at anklage den enkelte for, at han ikke kan klare sig gennem Livets Skær, vi maa hjælpe de villiesvage, og Afholdssagen er paa sin Vis et Vidnesbyrd derom, thi den har netop søgt at ranke disse Villier. Samfundet har endnu større Opgaver der, hvor Afholdssagens Midler ganske sikkert ere for faa og for smaa.

Naar det ærede Medlem for Københavns 3die Valgkreds (Alfred Christensen) mente, at Debatten den første Dag havde været præget af en religiøs Stemning, maa jeg sige, at jeg ved ikke, hvorfor det ærede Medlem har faaet den Opfattelse. Jeg synes f. Eks., at jeg har taget ganske borgerligt paa denne Sag. Maaske har jeg, som det er min Skik, peget ud mod noget større Vidder, end Lovforslaget vel sigter paa, fordi det forekommer mig, at man altid maa vide, hvorhen man styrer, og ikke skal være bange for at sætte sig store Maal. Men jeg bestrider paa det stærkeste, at der skulde være, hvad man i Almindelighed kalder en religiøs Understrøm, i min Tale. Jeg ynder ikke, at man præker i Folketinget, jeg holder mere af sund Tale, selv om den kan være lidt idealistisk tilskaaren. Saadanne Taler ere maaske ikke saa meget hyppige, men Herregud, de Herrere maa undskylde, hvis jeg en Gang imellem skulde vove mig lidt ud paa disse Omraader.

Jeg har søgt ved nøgne Fakta at godtgøre, hvordan Forholdene ere, hvordan vi Mennesker paavirkes af vore Omgivelser, og hvorledes man ikke ved Tvangsforanstaltninger kan gøre sig Haab om at forbedre Menneskeheden. Naar man har ment, at der manglede et tilstrækkelig klart Vidnesbyrd fra mig om, hvorledes jeg stillede mig, skal jeg sige: De Herrere ville nok have lagt Mærke til, at man her kan have, om jeg saa maa sige, en Kamp med sig selv, naar man siger ved en Interpellation i en Sag af denne Beskaffenhed: Jeg tror ikke paa Tvangsforanstaltningers Nytte; jeg tror kun paa social og moralsk Opdra-

gelse, og saa bliver stillet overfor et Lovforslag, der ikke giver andet Valg end dette: Vil du være med til at lade alt blive i den Skikkelse, det har, eller vil du gaa med til eventuelt, hvor det er nødvendigt, at skride ind mod et Uvæsen, der ikke gavner nogen Moders Sjæl, men kan skade megen Ungdom? Dette Tilfælde er det, jeg har taget Standpunkt til. Der vil jeg sige: Ja, under visse Garantier vil jeg kunne være med til, at man hindrer et saadant Uvæsen, fordi jeg tror, at det forgifter mange unges Sind. Men deraf maa man dog ikke slutte, at jeg er en Tilhænger af dette Lovforslag, som det her foreligger. Det har jeg heller ikke udtalt, og jeg agter heller ikke at stille mig ubetinget som Ven og Tilhænger af dette Lovforslag. Men jeg indrømmer, at dets Grundsynspunkter i flere Henseender kunne være saadanne, at det er værd at debattere, og at man kan have Haab om at faa noget virkelig godt ud deraf.

Dette Standpunkt er i al Almindelighed mit Partis Standpunkt. Dette udelukker dog ikke, at der kan være divergerende Meninger indenfor Partiet. Men jeg tror, at de Herrere skulle, naar vi endelig naa en Afgørelse af denne Sag, faa at se Socialdemokratiet som altid staa enigt i Hovedsagen og stræbe efter at naa det bedst mulige.

Jeg vender mig nu til det ærede Medlem for Esbjerg (Bluhme). Det ærede Medlem holdt en Tale, der var vittig. Det var egentlig ikke, forekommer det mig, en Forsvarstale for Retten til uhindret at nyde Spiritus. Det var snarere en Skaaltale. Den vilde have gjort overordentlig Lykke overalt, hvor det ærede Medlem havde holdt den, ikke mindst, fordi den prægedes af det ærede Medlems Individualitet. Vi ere alle glade for det ærede Medlem. Han er en Riddersmand, en Patriark. Men det ærede Medlem indrømmede selv, at han er en konservativ Mand, og det ærede Medlem maa undskylde mig: Der er visse Punkter, hvor det ærede Medlem vil opdage, at Tiden er løben bort fra ham. Dette forskertser ikke, at han er en ridderlig Herre, en udmærket Mand, men det viser kun, at naar man af Naturen er konservativ, kan man til Tider opdage, at Udviklingen kræver ny Foranstaltninger,